

Sestry a bratři,

Způsob, jakým křesťané, lidé věřící, či prostě jen čtenáři Bible, přistupují k Janovu zjevení, je dělí na dvě skupiny. Pro skupinu první je to kniha naprosto klíčová a zásadní. Jde často o jednotlivce nebo celé církve, kteří by rádi konkretizovali v čase a prostoru Kristův druhý příchod, Boží soud, konec světa, tak jak ho známe. Mohu-li soudit, patří do této skupiny např. CASD a Svědkové Jehovovi.

Druhá skupina je nepoměrně větší a pro tu je kniha Zjevení tou nejméně srozumitelnou, když ne v celé Bibli, tak v NZ určitě. Vzpomínám si, jak jsem byl kdysi ohromený, když jsem si poprvé pročítal evangelia. Pak jsem pokračoval Skutky a epištolami, to bylo takové střídavě oblačno, až jsem narazil na Janovo zjevení, ve kterém jsem beznadějně uvázl. Co to jako má být? Temné vize plné zvláštních bytostí, symbolických čísel, krutých scén a prapodivného děje, který nemá jasný počátek ani konec. Dodnes si k této knize těžko hledám cestu, z čehož vyplývá, že se řadím do skupiny druhé.

Co vy? Pokud si k ní také obtížně nacházíte cestu, tak vezte, že obdobně s ní zápasili již raní křesťané v dobách, kdy se podoba Nového zákona teprve rodila. Biskup Dionýsos z Alexandrie (3.stol.) píše, že „někteří knihu odmítli – prošli ji kapitolu po kapitole a tvrdili, že je nerozumná a neuspořádaná. Podobně církevní historik Eusebios: „Někteří ho zavrhuji, jiní ho však počítají mezi pravé spisy.“ Cesta této knihy do kánonu NZ nebyla vůbec jednoduchá, patřila do skupiny knih, o kterých panovaly pochyby, jako např. epištoly Jakubova a Judova nebo list Židům. Dostala se do Bible tak trochu s odřenýma ušima. Není od věci na to někdy pomyslet, než se vyhrkne: „Slyšeli jsme slovo Boží. Amen!“

Celá kniha je vlastně dopisem sedmi sborům v Malé Asii (dnešní Turecko). Autor si ale dal záležet, aby sdělil, že jde o dopis veřejný, jakýsi oběžník, pro křesťany všech dob. Na rozdíl třeba od Pavlových dopisů, kde takový úmysl povětšinou nenajdeme. Přesto, že následně jako veřejné a následně i biblické, nakonec skončily. V rámci tohoto velkého veřejného dopisu nalezneme i sedm dopisů menších, vlastně dopisů v dopise, do každého sboru zvlášť. Každý dopis obsahuje představení odesílatele, kterým je Kristus, pak hodnocení sboru, výzvu k vytrvání v případě chvály nebo vyzvání k pokání a nápravě v případě kritiky. Zakončením každého z dopisů je zaslíbení, tedy příslib, na co se mohou věrní křesťané těšit, přestože to zde na světě s nimi může skončit dost zle.

Hodnocení sboru, to nám může připadat zvláštní. Povětšinou máme za to, že nás bude Bůh bude soudit jednotlivě, sami budeme konfrontováni s tím, jak jsme svou roli zde na Zemi sehráli. Každý přece odpovídá sám za sebe. Možná je dnešní text připomínkou, že svým jednáním a myšlením máme podíl i na tom, jaká je naše rodina, náš sbor, naše obec, národ, země, svět.

Laodikea byla středně velkým, vnitrozemským městem, s výhodnou polohou na křižovatce obchodních cest. Díky tomu prosperovala, byla bankovním a směnárenským centrem, také se v něm vyráběla vzácná roucha a byla vyhlášena i očním lékařstvím. Zkusme si tato tři fakta zapamatovat – peníze, oděvy a oční lékaři. Města však trpělo také jedním hendikepem, totiž nedostatkem vodních zdrojů. Voda se do města musela přivádět z velké dálky, z oblasti horkých

pramenů, a po cestě vychládala, takže do města přitékala vlažná. Ve městě byl ne úplně bezvýznamný křesťanský sbor, několikrát zmíněný v NZ.

Jak ho Kristus v Janově podání hodnotí? Namísto nějaké analýzy jejich skutků mu rovnou vzkazuje, že se mu z něj dělá zle. Je mi z vás na zvracení, jako z té vlažné vody, která vám teče z kohoutku. Nejste studení ani horcí, jste vlažní... Vlažnost je vlastnost, kvůli které se Laodikejským dostalo nejhoršího vysvědčení ze všech sedmi sborů! Asi bychom čekali, že tak příkré hodnocení sbor slízne za to, že je nefunkční, na vymření, nestará se o svůj kostel, jsou v něm rozklížené vztahy nebo jedou v nějaké herezi. Ne. Nejhorší je, že jsou vlažní. Ovšem, v čem ta vlažnost spočívá? To se úplně nedozvídáme a nebudu spekulovat ani já. Je to takový otazník. Námět na přemýšlení. Otázka, se kterou můžeme odejít domů... Něco však biblický minidopis přece jen naznačuje: "Vždyť říkáš: Jsem bohat, mám všechno a nic už nepotřebuji." Sbor, který je sám se sebou spokojený, je sám pro sebe, je hmotně zajištěný a možná si připadá bohatý i duchovně. Nepotřebuje peníze, ale vlastně ani Krista, jeho živé slovo. Ten stojí přede dveřmi, které jsou zavřené a na které musí tlouct. To je to nejhorší, co se může křesťanskému sboru stát.

Se sebou spokojená, zvenčí bezproblémově fungující, dobře zabydlená, ekonomicky zajištěná komunita má jeden drobný problém – v nebi je z nich na zvracení. Oni to však nevědí. List jim nastavuje zrcadlo. A teď prosím vzpomeňme na ty tři věci, na kterých si Laodikea zakládala – peníze, roucha, péče o oči. Místní farníci jsou konfrontováni s tím, že jsou nuzní, nazí a slepí. Jsou pravý opak toho, co si o sobě myslí. Je potřeba to vyslechnout a přijmout. Kristus radí – nakup u mne a tak doopravdy zbohatneš. Nabízí zlato přechystané ohněm, což je křesťanská metafora zkoušek, odvahy, utrpení. Nabízí bílý šat, což je symbol věrnosti a mučednictví. A nakonec masť na oči – jinou než od jejich vyhlášených felčarů. Takovou, která umožní vidět svět Kristovými očima.

Cesta pro laodicejské z jejich tristní situace a pro všechny, kteří trpí podobným neduhem, je otevřená. Ta ostrá slova nakonec znamenají, že na nich někomu záleží, že ten někdo neotočil palcem dolů. A obrátí-li se a otevřou-li ty dveře, které před ním tak důkladně zavřeli, čeká je možná konec té jejich maloměstácké pohodičky, ale také Kristus sám. On je tím zaslíbením.

To zaslíbení je zdůrazněné tak, že je nabízeno jakoby dvakrát. Poprvé ve formě společné večeře. Společné jídlo je v Orientu nabídkou přátelství, důvěry, velmi blízkého vztahu, který zavazuje. Je to závratná představa – ten, ve kterého věříme, ten, ke komu se modlíme, nás zve ke stolu, na pivo, na víno,... To druhé zaslíbení dodává, že ten, který nás zve na pokec u stolu nebo na piknik v trávě, je zároveň tím, kdo sedí na trůnu někde mimo naše vnímání. To je samozřejmě obraz dle pozemské předlohy, ale myslím, že mu rozumíme. Je to někdo, kdo má moc zvláštního druhu. Jinou než, kterou se opájejí Trump s Putinem.

Podobných zaslíbení je Kniha zjevení plná. Přes všechny podivnosti je to až neuvěřitelně nadějná kniha. Toho, jak vše, včetně nás, skončí, se nemáme bát, ale máme se na to těšit. Zaslíbení určené Laodikejským neplatí zdaleka jen pro ně. Můžeme, vlastně máme si ho přivlastnit, vztáhnout na sebe, vždyť ho autor zakončuje tím, že na nás pomrkává: „Kdo má uši k slyšení, slyš!“ Amen.